

Információforrások a weben könyvtárosoknak

Vida Andrea
vidaa@bibl.u-szeged.hu
SZTE Egyetemi Könyvtár

A KÖNYVTÁRI TÁJÉKOZTATÁS TRENDJEI

Ungváry Rudolf, Vajda Erik:
Könyvtári információkeresés.
Budapest : Typotex, 2002,

*„Az információs technológia
határtalanná növelte az
információtárolás, átadás és
terjesztés lehetőségeit, de az ember
információbefogadó képessége nem
növekedett Szókratész óta.”*

Információk fajtái

- Ø tudományos, műszaki
- Ø gazdasági-üzleti
- Ø szervezeti, vállalati, üzemviteli
- Ø politikai, jogi, kulturális, környezetvédelmi
- Ø közérdekű

Hagyományos tájékoztatás

- Ø rohamosan megnőtt igények
- Ø rohamosan szaporodó információforrások
- Ø anyagi források apadása
- Ø fogyasztói igények gyökeres változása
- Ø elektronikus információszolgáltatások

„Korszerű” tájékoztatás

Hagyományos

- könyvtári állomány ismerete
- hagyományos katalógus ismerete
- katalóguskeresésben való jártasság

Új

- számítógépes katalóguskezelés
- integrált könyvtári rendszerek különböző moduljai
- „közvetítő”:

Közvetítő:
online hostok és adatbázisok, CD-k, internetes források, elektronikus könyvtárak ismerete és használata

„Korszerű” tájékoztatás

Hagyományos

- könyvtári állomány ismerete
- hagyományos katalógus ismerete
- katalóguskeresésben való jártasság
- könyvtári tájékoztató anyagok használata

Új

- számítógépes katalóguskezelés
- integrált könyvtári rendszerek különböző moduljai
- „közvetítő”:

JÖVŐ TRENDJE:
— saját állomány (fejlesztése) csökken
— könyvtárközi és dokumentációs szolgáltatások jelentősége megnő.
— virtuális könyvtárak kiépülése

è Szakinformatikusi tudás

Szakinformatikusi tudás

- ø megfelelő kézikönyvek ismerete
- ø megfelelő elektronikus információforrások ismerete
- ø kapcsolat más szakterületek szakembereivel
- ø lelkiismeretes foglalkozás az ügyféllel
- ø jártasság az internetes források kezelésében
- ø naprakészen tartott ismeretek

A trend

Információ	è	Elektronikus információ
Könyvtár	è	Információs központ
Könyvtáros	è	Információs szakember
Tájékoztató könyvtáros	è	Közvetítő
Dokumentációs szolgáltatás	è	Információs szolgáltatás

Tájékoztató könyvtáros
új feladatai, új kihívások

Új kihívások

1. à Rendelkezésére álló új eszközök
2. à Kezelésükhöz új módszerek
3. Keresési stratégiák

Új eszközök a tájékoztatásban

Elektronikus információforrások

- Ø CD-ROM
- Ø online keresőrendszerek
- Ø internetes információforrások
 - adatbázisok
 - katalógusok
 - folyóiratok

CD-ROM adatbázisok

lokális à hálózati (CD-tornyok) à online szolgáltatott

Általában:

- Multimédiás
- Full text adatbázisok
 - § Bibliográfiai (szakirodalmi = forrásra hivatkozó)
 - § Forrás-adatbázis
- CD-ROM kiadvány: periodikusan frissítik
(pl. negyedévente)

CD-ROM-ok a könyvtár állományában

- Ø adatbázisok
- Ø dokumentáció
- Ø online segítség
- Ø telefonos segítőszolgálat
- Ø keresőrendszer ismertetése

Üzemeltetési feladatok

- Ø rendszerindítás + -zárás
- Ø folyamatos üzemeltetés
- Ø beérkezett lemezek tárolása, üzemeltetése
- Ø nyomtatás, letöltés feltételei
- Ø tanfolyamok
- Ø segítség
- Ø használati statisztika
- Ø új kiadványokról döntés

Előnyök / hátrányok

CD-ROM-os keresés

- ✓ kisebb költség
- ✓ online keresés szimulálása
- ✓ házikönyvtár

ONLINE keresés

- ✓ egy host – több adatbázis, azonos parancsnyelv
- ✓ mélyebb retrospektivitás
- ✓ legfrissebb információk
- ✓ nagyobb teljesítményű, flexibilisebb parancsnyelvi szoftverek
- ✓ egyszerűbb technikai felkészülés, technikai menedzselés
- ✓ ritkán használt adatbázisok is hozzáférhetők
- ✓ nem kell saját dokumentációt előállítani
- ✓ automatikus témafigyelés (SDI) megrendelhető

è CD-rom és online keresés egymást kiegészítik

CD-ROM adatbázis a magyarországi könyvtárak lelőhely-információival

http://www.neumann-haz.hu/scripts/CDxcgi?infile=main_frame.html

A magyar CD-ROM-ok diszkográfiája

<http://www.neumann-haz.hu/diskog/index.htm>

CD-ROM és online adatbázis-kritikák

http://www.bibl.u-szeged.hu/mke_eks/cdrom/index.html

Online információforrások

Adatbázisok

(DIALOG, DataStar, Profound)

internetes információforrások

adatbázisok

katalógusok

folyóiratok

Keresés az Interneten

- Ø Egyszerű keresőrendszerek
- Ø Tematikus keresőrendszerek
- Ø Portálok
- Ø Adatbázisok, online folyóiratok, szolgáltatók
- Ø Katalógusok
 - Könyvtári információforrások
 - Integrált rendszerek

Keresőrendszerek összehasonlítása

<http://searchengineshowdown.com/features/>

Search Engine	Index Size	Indexing Speed	Indexing Accuracy	Indexing Frequency	Indexing Method	Indexing Location	Indexing Language	Indexing Country	Indexing Region
AltaVista	1.2 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America
Excite	0.8 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America
HotBot	0.5 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America
Lycos	0.4 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America
NorthernLight	0.3 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America
Search.nl	0.2 billion	Fast	High	Daily	Full	Netherlands	Dutch	Netherlands	Europe
Vindex	0.1 billion	Fast	High	Daily	Full	USA	English	USA	North America

Keresőrendszerek hiányosságai

- Ø PDF-file-t, formázott file-t nem indexelnek
- Ø azonosítóval korlátozott oldalakat nem indexelnek
- Ø Intraneten nem keresnek
- Ø domain-limites kereskedelmi oldalakon nem keresnek
- Ø csak weben keresnek

*Elfajta
keresési módszerek
szükségesek!*